

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

**HRVATSKI ZAVOD
ZA JAVNO ZDRAVSTVO**

Siječanj 2010.

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA EPIDEMIOLOGIJU KRONIČNIH MASOVNIH BOLESTI
Zagreb, Rockefellerova 7.

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Autori

Tomislav Benjak, dr. med.
specijalist javnog zdravstva

Suradnici:

Natalie Petreski
Manuela Radošević

Zagreb, siječanj 2010. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	2
1.1. IZVORI PODATAKA	2
2. REPUBLIKA HRVATSKA	3
2.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	3
2.2. VRSTE OŠTEĆENJA	5
3. BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA	7
3.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	7
3.2. VRSTE OŠTEĆENJA	8
4. BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	9
4.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	9
4.2. VRSTE OŠTEĆENJA	10
5. DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA	11
5.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	11
5.2. VRSTE OŠTEĆENJA	12
6. GRAD ZAGREB	13
6.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	13
6.2. VRSTE OŠTEĆENJA	14
7. ISTARSKA ŽUPANIJA	15
7.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	15
7.2. VRSTE OŠTEĆENJA	16
8. KARLOVAČKA ŽUPANIJA	17
8.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	17
8.2. VRSTE OŠTEĆENJA	18
9. KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	19
9.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	19
9.2. VRSTE OŠTEĆENJA	20
10. KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA	21
10.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	21
10.2. VRSTE OŠTEĆENJA	22
11. LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA	23
11.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	23
11.2. VRSTE OŠTEĆENJA	24
12. MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	25
12.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	25
12.2. VRSTE OŠTEĆENJA	26
13. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	27
13.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	27
13.2. VRSTE OŠTEĆENJA	28
14. POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	29
14.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	29
14.2. VRSTE OŠTEĆENJA	30
15. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA	31
15.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	31
15.2. VRSTE OŠTEĆENJA	32
16. SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	33
16.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	33
16.2. VRSTE OŠTEĆENJA	34
17. SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA	35
17.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	35
17.2. VRSTE OŠTEĆENJA	36
18. ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA	37
18.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	37
18.2. VRSTE OŠTEĆENJA	38
19. VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	39
19.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	39
19.2. VRSTE OŠTEĆENJA	40
20. VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA	41
20.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	41
20.2. VRSTE OŠTEĆENJA	42
21. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	43
21.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	43
21.2. VRSTE OŠTEĆENJA	44
22. ZADARSKA ŽUPANIJA	45
22.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	45
22.2. VRSTE OŠTEĆENJA	46
23. ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	47
23.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	47
23.2. VRSTE OŠTEĆENJA	48
24. OSTALE NAPOMENE	49

1. Uvod

Prema procjenama UN problem invalidnosti je mnogo rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid. Prema posljednjem popisu pučanstva iz 2001. godine i Hrvatska ima slične pokazatelje. Raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unapređenje razine zdravlja pučanstva ima za cilj i dodavanje života godinama, odnosno povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta. Hrvatska je prepoznajući taj problem donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. **Prema navedenom Zakonu invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života.**

1.1 Izvori podataka

Podaci se u Registar prikupljaju iz:

a) *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje*

Registar preuzima kvartalno podatke od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u elektronskom obliku.

b) *Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti*

Registar preuzima kvartalno podatke Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u elektronskom obliku.

c) *Socijalne skrbi*

Centri za socijalnu skrb općina dostavljaju preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" prvostupanijskih tijela vještačenja.

d) *Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi* dostavlja preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" Drugostupanijskog tijela vještačenja. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji sa županijskim uredima za rad, zdravstvo i socijalnu skrb, za ratne vojne invalide II. Svjetskog rata, za osobe nastradale na služenju vojnog roka od 15. svibnja 1945. do 17. kolovoza 1990., mirnodopske i civilne invalide iz Domovinskog rata, II. Svjetskog rata i poraća, o kojima vodi evidenciju, dostavlja preslike obrazaca «Nalaz i mišljenje» Drugostupanijske liječničke komisije za pregled osoba obuhvaćenih Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata te konačno rješenje o priznatom statusu.

e) *Prosvjete*

Županijski uredi za obrazovanje dostavljaju presliku rješenja o primjerenom obliku školovanja. Liječnici u povjerenstvu za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta u sustavu školstva prijavu vrše na obrascu "Obrazac o invaliditetu". Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dostavlja presliku Drugostupanijskog tijela vještačenja o primjerenom obliku školovanja.

f) *Zdravstva*

Primarna zdravstvena zaštita i specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita prijavu dostavljaju na Obrascu o invaliditetu koji je propisan Pravilnikom o obrascu za dostavljanje podataka Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN br. 07/02.) Hrvatski zavod za javno zdravstvo (Služba za socijalnu medicinu) dostavlja godišnju bazu podataka hospitalizacija i bazu podataka o umrlima.

g) *Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka*

Temeljem čl. 6 st. 2. Pravilnika o znaku pristupačnosti ("Narodne novine", br. 16/05), nadležna tijela državne uprave dostavljaju kopije rješenja o znaku pristupačnosti Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom. Temeljem Pravilnika o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine ("Narodne novine", br. 143/06), nadležno ministarstvo dostavlja kopije rješenja o oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom.

Do 30.09.2009. u Hrvatski registar o osobama s invaliditetom pristiglo je 881.369 različitih nalaza i rješenja za osobe s invaliditetom. Ovogodišnje izvješće o osobama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografske te podatke o vrstama oštećenja za RH te za svaku županiju zasebno.

2. Republika Hrvatska

2.1. Opći sociodemografski podaci

U Hrvatskoj, stanje na dan 14.12.2009. živi 511 080 osoba s invaliditetom od čega su 305 418 muški (59,8%) i 205 662 žene (40,2%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 11,5% ukupnog stanovništva RH (tablica 2.)*. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 277005 (54%), je u radno aktivnoj dobi, 19-64 godina (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6,7% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 30% od ukupnog broja osoba s invaliditetom (Tablica 1.), no ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije dolazimo do podatka da je najveći udio u Krapinsko zagorskoj s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Međimurskoj županiji, u radno aktivnoj dobi u Krapinsko zagorskoj dok u dobi iznad 65 godina najveća prevalencija je u Splitsko dalmatinskoj županiji (tablica 2).

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, županijama prebivališta te dobnim skupinama

ŽUPANIJA PREBIVALIŠTA	Dobne skupine						Ukupno
	0-19		20-64		65+		
	m	ž	m	ž	m	ž	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	793	549	4825	2602	3240	4081	16090
BRODSKO-POSAVSKA	742	499	8073	2325	3087	3039	17765
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	551	364	4612	1998	2111	1453	11089
GRAD ZAGREB	4802	2966	27040	20501	16183	19512	91004
ISTARSKA	660	422	4484	2397	2582	2284	12829
KARLOVAČKA	443	291	5787	2326	3730	4802	17379
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	800	483	4117	2180	2227	2435	12242
KRAPINSKO-ZAGORSKA	961	544	7001	4457	3865	4007	20835
LIČKO-SENJSKA	172	125	2457	837	1866	1210	6667
MEĐIMURSKA	927	675	3319	2214	1837	2321	11293
OSJEČKO-BARANJSKA	1437	1016	14615	5795	5818	6251	34932
POŽEŠKO-SLAVONSKA	340	221	4081	1543	2233	1973	10391
PRIMORSKO-GORANSKA	526	367	7879	4746	5619	6745	25882
SISAČKO-MOSLAVAČKA	651	360	8424	3206	4327	3683	20651
SPLITSKO-DALMATINSKA	2795	1786	22657	12735	11964	10792	62729
ŠIBENSKO-KNINSKA	267	186	5583	2132	3772	3187	15127
VARAŽDINSKA	667	490	6982	4627	4262	5306	22334
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	300	224	4254	1490	1776	1858	9902
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	789	573	8353	2905	3400	3196	19216
ZADARSKA	605	325	6393	2326	3811	2668	16128
ZAGREBAČKA	1587	958	11656	6610	5562	4607	30980
Nespecificirano	113	62	11029	3432	7597	3382	25615
Ukupno	20928	13486	183621	93384	100869	98792	511080

Stanje na dan 14.12.2009.

- Napomena:
1. obradu podataka moguća je i po petogodišnjim dobnim skupinama
 2. Nespecificirano – županija prebivališta nije navedena ili mjesto prebivališta nije u službenom šifrniku naselja

Tablica 2. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama - prevalencija invaliditeta

Županija prebivališta	Prevalencija invaliditeta*(%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 0-19**(%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20-64**(%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+**(%)
KRAPINSKO-ZAGORSKA	14,6	4,5	13,5	33,6
SPLITSKO-DALMATINSKA	13,5	3,9	12,8	34,3
ŠIBENSKO-KNINSKA	13,4	1,7	12,0	31,7
LIČKO-SENJSKA	12,4	2,6	11,0	25,3
KARLOVAČKA	12,3	2,5	9,7	30,2
POŽEŠKO-SLAVONSKA	12,1	2,4	11,5	31,1
VARAŽDINSKA	12,1	2,6	10,4	34,0
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	12,1	4,2	9,5	31,8
GRAD ZAGREB	11,7	4,5	9,8	30,8
SISAČKO-MOSLAVAČKA	11,1	2,4	10,6	23,8
OSJEČKO-BARANJSKA	10,6	3,0	10,3	24,4
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	10,6	2,2	10,6	24,1
BRODSKO-POSAVSKA	10,1	2,6	10,2	22,9
ZAGREBAČKA	10,0	3,4	9,6	23,7
ZADARSKA	10,0	2,3	9,2	25,5
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	9,8	4,4	8,5	22,7
MEĐIMURSKA	9,5	5,2	7,8	25,8
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	9,4	2,5	9,4	22,3
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	9,0	3,0	9,2	18,2
PRIMORSKO-GORANSKA	8,5	1,4	6,6	25,0
ISTARSKA	6,2	2,4	5,4	15,1
Republika Hrvatska	11,5	3,3	10,4	28,8

Napomena: za izračun prevalencije korišteni su podaci iz tablice 1. ovoga biltena te Popis stanovništva iz 2001.

* na 100 stanovnika županije

** na 100 stanovnika županije navedene dobne skupine

Oko 71% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 22% ima srednju stručnu spremu dok je oko 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3284 osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u RH je 12032 zaposlenih (zaposleni i privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 62% udjelom muških i 38% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, konobar, auto mehaničar, ekonomski tehničar, kuhar, vozač te krojač. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih čak oko 20% živi samo. 21% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 20% osoba s invaliditetom. Oko 55% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U RH 21053 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj muških osoba (63,5%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 123 735 osoba s invaliditetom, oko 24% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U RH živi 54642 branitelja s invaliditetom te 13095 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 3).

Tablica 3. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	328852
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	123735
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	54642
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	21053
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	13095
Ukupno	541377

Stanje na dan 15.12.2009.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

2.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U RH 26,9 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 4).

Tablica 4. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	143550	28,1	32
oštećenje drugih organa	115795	22,7	26
duševni poremećaji	109276	21,4	25
oštećenje središnjeg živčanog sustava	95380	18,7	22
mentalna retardacija	20425	4,0	5
oštećenje vida	17258	3,4	4
oštećenje sluha	12461	2,4	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	12065	2,3	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	12586	2,5	3
prirodne anomalije i kromosopatije	7805	1,5	2
autizam	876	0,2	0,2
višestruka oštećenja	137480	26,9	31

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u RH je oko 2,3% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 9897 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 855 branitelja Domovinskog rata dok ih 939 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 5. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 5. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	5920
F20.5	Rezidualna shizofrenija	1552
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	3361
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	876
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	221
G12	Spinalna mišićna atrofija	258
G71	Mišićna distrofija	485
G80	Infantilna cerebralna paraliza	4530
G82	Para i tetraplegija	4557
H54.0	Sljepoća na oba oka	3367
H91.93	Gluhoća*	2842
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	1202
Q90	Down sindrom	1429
S48	Amputacija obje nadlaktice	136
S58	Amputacija obje podlaktice	26
S68	Amputacija obje šake	13
S78	Amputacija obje natkoljenice	107
S88	Amputacija obje potkoljenice	221
G35	Multipla skleroza	1549

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

3. Bjelovarsko-bilogorska ųupanija

3.1. Opći sociodemografski podaci

U Bjelovarsko-bilogorskoj ųupaniji, stanje na dan 14.12.2009., ųivi 16090 osoba s invaliditetom od čega su 8858 muški (55%) i 7232 ųene (45%) (tablica 1) te na taj naćin osobe s invaliditetom ćine oko 12,1% ukupnog stanovništva Bjelovarsko-bilogorske ųupanije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7427 (46%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uoćiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8,3% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ųupanije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Bjelovarsko-bilogorska ųupanija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dječjoj dobi te dobi starijoj od 65 godina, dok je nešto ispod prosjeka za prevalenciju u radno aktivnoj dobi (tablica 2.).

Oko 84% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 11% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Bjelovarsko-bilogorskoj ųupaniji je 202 zaposlene osobe s invaliditetom (zaposleni, privremeno radno nesposobni) s 69% udjelom muških i 31% udjelom ųenskih osoba. Najćešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, zidar i trgovac. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) ųive u obitelji dok ih ćak oko 23% ųivi samo. Oko 2% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja ųivi ćak oko 32% osoba s invaliditetom. Oko 59% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Bjelovarsko-bilogorskoj ųupaniji 972 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj muških osoba (60,5%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifićne poteškoće u ućenju najćešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najćešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6331 osoba s invaliditetom, oko 39% od ukupnog broja, vještaćeno je u sustavu socijalne skrbi. U Bjelovarsko-bilogorskoj ųupaniji ųivi 1220 branitelja s invaliditetom te 463 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 6).

Tablica 6. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s podrućja Bjelovarsko-bilogorske ųupanije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8154
Nalaz i mišljenje tijela vještaćenja socijalne skrbi	6331
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1220
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	972
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	463
Ukupno	17140

Stanje na dan 16.12.2009.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

3.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Bjelovarsko-bilogorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji 35,5 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 7).

Tablica 7. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6201	38,5	47
oštećenje drugih organa	4430	27,5	33
duševni poremećaji	3082	19,2	23
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2864	17,8	22
mentalna retardacija	1065	6,6	8
oštećenje vida	589	3,7	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	518	3,2	4
oštećenje sluha	477	3,0	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	440	2,7	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	264	1,6	2
autizam	17	0,1	0,1
višestruka oštećenja	5714	35,5	43

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji je oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 321 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelj Domovinskog rata dok ih 22 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 8. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 8. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	299
F20.5	Rezidualna shizofrenija	43
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	126
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	17
G10,G11	Huttingtonova korea i nasljedene ataksije	5
G12	Spinalna mišićna atrofija	14
G71	Mišićna distrofija	25
G80	Infantilna cerebralna paraliza	140
G82	Para i tetraplegija	135
H54.0	Sljepoća na oba oka	107
H91.93	Gluhoća	126
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	39
Q90	Down sindrom	29
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	41

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

4. Brodsko-posavska županija

4.1. Opći sociodemografski podaci

U Brodsko-posavskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 17765 osoba s invaliditetom od čega su 12055 muški (68%) i 5710 žene (32%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 10,1% ukupnog stanovništva Brodsko-posavske županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10398 (59%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Brodsko-posavska županija ispod prosjeka za ukupnu te sve prevalencije navedenih dobnih skupina iz tablice 2.

Oko 76% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 19% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod oko 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Brodsko-posavskoj županiji je 263 zaposlenih (zaposleni i privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 70% udjelom muških i 30% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su vozač i automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih čak oko 19% živi samo. 1% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 19% osoba s invaliditetom. Oko 52% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Brodsko-posavskoj županiji 769 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (62%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5271 osoba s invaliditetom, oko 30% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi što može ukazati da je vrlo veliki postotak osoba s invaliditetom koja su socijalno ugrožena. U Brodsko-posavskoj županiji živi 3533 branitelja s invaliditetom te 443 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 9).

Tablica 9. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Brodsko-posavske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	9354
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5271
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3533
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	769
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	443
Ukupno	19370

Stanje na dan 17.12.2009.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

4.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Brodsko-posavske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Brodsko-posavskoj županiji oko 31% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 10).

Tablica 10. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5431	30,6	31
oštećenje drugih organa	4088	23,0	23
duševni poremećaji	3449	19,4	20
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2659	15,0	15
mentalna retardacija	1143	6,4	7
oštećenje perifernog živčanog sustava	724	4,1	4
oštećenje vida	692	3,9	4
oštećenje sluha	593	3,3	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	615	3,5	4
prirodne anomalije i kromosopatije	289	1,6	2
autizam	44	0,3	0,3
višestruka oštećenja	5462	30,7	31

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Brodsko-posavskoj županiji je oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 353 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 63 branitelj Domovinskog rata dok ih 28 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 11. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 11. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	339
F20.5	Rezidualna shizofrenija	22
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	135
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	44
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	11
G12	Spinalna mišićna atrofija	4
G71	Mišićna distrofija	18
G80	Infantilna cerebralna paraliza	167
G82	Para i tetraplegija	195
H54.0	Sljepoća na oba oka	159
H91.93	Gluhoća*	164
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	31
Q90	Down sindrom	64
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	11
S98	Amputacija oba stopala	3
G35	Multipla skleroza	59

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

5. Dubrovačko-neretvanska županija

5.1. Opći sociodemografski podaci

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 11089 osoba s invaliditetom od čega su 7274 muški (66%) i 3815 žene (34%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 9% ukupnog stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6610 (60%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8,3% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Dubrovačko-neretvanska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju po svim navedenim dobnim skupinama pogotovo za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

63,1% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 27,5% ima srednju stručnu spremu dok je 4,9% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,5% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Dubrovačko-neretvanskoj županiji je 337 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 60% udjelom muških i 40% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, mornar, konobar, dipl.ekonomist te NKV radnik. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (83%) žive u obitelji dok ih čak oko 15% živi samo. Oko 2% ih boravi u ustanovi dok ih oko 0,3% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 16% osoba s invaliditetom. Oko 64% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji 389 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 2780 osoba s invaliditetom, oko 25% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji živi 1980 branitelja s invaliditetom te 458 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 12).

Tablica 12. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Dubrovačko-neretvanske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6276
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	2780
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1980
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	458
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	389
Ukupno	11883

Stanje na dan 21.12.2009.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

5.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko-neretvanske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji 24,2 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 13).

Tablica 13. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	2490	22,5	20
oštećenje drugih organa	2466	22,2	20
duševni poremećaji	2384	21,5	19
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1569	14,1	13
mentalna retardacija	489	4,4	4
oštećenje vida	464	4,2	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	325	2,9	3
oštećenje sluha	270	2,4	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	267	2,4	2
prirođene anomalije i kromosomopatije	231	2,1	2
autizam	20	0,2	0,2
višestruka oštećenja	2682	24,2	22

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Dubrovačko-neretvanskoj županiji je oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 201 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 24 branitelja Domovinskog rata dok ih 32 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 14. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 14. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	90
F20.5	Rezidualna shizofrenija	68
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	128
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	20
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	5
G71	Mišićna distrofija	11
G80	Infantilna cerebralna paraliza	177
G82	Para i tetraplegija	140
H54.0	Sljepoća na oba oka	101
H91.93	Gluhoća*	52
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	41
Q90	Down sindrom	41
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
G35	Multipla skleroza	32

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

6. Grad Zagreb

6.1. Opći sociodemografski podaci

U Gradu Zagrebu, stanje na dan 14.12.2009., živi 91004 osoba s invaliditetom od čega su 48025 muški (53%) i 42979 žene (47%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 47541 (52%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8,5% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Grad Zagreb nešto iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dobnim skupinama 0-19 i 65+ , a nešto ispod prevalencije u radno aktivnoj dobi (tablica 2).

Oko 53% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 33,5% ima srednju stručnu spremu dok je 6,4% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 7,1% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Gradu Zagrebu je 3023 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 52% udjelom muških i 48% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, krojač, elektrotehničar, ekonomski tehničar, strojarski tehničar, vozač, te kovinotokar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81%) žive u obitelji dok ih oko 13% živi samo. 5,3% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 39% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Gradu Zagrebu 5004 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (64%). Mentalna retardacija, s 66% udjelom lake mentalne retardacije, je najčešći specificirani uzrok koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 13671 osoba s invaliditetom, oko 15% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Gradu Zagrebu živi 7469 branitelja s invaliditetom te 1879 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 15).

Tablica 15. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Grada Zagreb, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	66595
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	13671
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	7469
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	5004
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	1879
Ukupno	94618

Stanje na dan 22.12.2009.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

6.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Grada Zagreba, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja središnjeg živčanog sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Gradu Zagrebu 23,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 16.).

Tablica 16. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje središnjeg živčanog sustava	27078	29,8	35
oštećenje lokomotornog sustava	22469	24,7	29
oštećenje drugih organa	16033	17,6	21
duševni poremećaji	15338	16,9	20
mentalna retardacija	2699	3,0	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	2335	2,6	3
oštećenje vida	1907	2,1	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	1571	1,7	2
oštećenje sluha	1444	1,6	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	1177	1,3	2
autizam	198	0,2	0,3
višestruka oštećenja	21757	23,9	28

Najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju su potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne i torakalne regije, dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Gradu Zagrebu oko 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 1841 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 195 branitelja Domovinskog rata dok ih 160 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 17. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 17. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	472
F20.5	Rezidualna shizofrenija	188
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	446
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	198
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	31
G12	Spinalna mišićna atrofija	38
G71	Mišićna distrofija	78
G80	Infantilna cerebralna paraliza	921
G82	Para i tetraplegija	550
H54.0	Sljepoća na oba oka	404
H91.93	Gluhoća	355
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	99
Q90	Down sindrom	303
S48	Amputacija obje nadlaktice	29
S58	Amputacija obje podlaktice	5
S68	Amputacija obje šaka	3
S78	Amputacija obje natkoljenice	25
S88	Amputacija obje potkoljenice	41
G35	Multipla skleroza	288

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

7. Istarska županija

7.1. Opći sociodemografski podaci

U Istarskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 12 829 osoba s invaliditetom od čega su 7726 muški (60%) i 5103 žene (40%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6881 (54%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8,4% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da Istarska županija ima, u odnosu na ostale županije, najmanji udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te da je ispod prosjeka za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama (tablica 2).

63,6% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 26,9% ima srednju stručnu spremu dok je 3,6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5,9% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Istarskoj županiji je 731 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, kuhar, konobar, trgovac te ekonomski tehničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82%) žive u obitelji dok ih oko 16% živi samo. Oko 2% ih boravi u ustanovi dok ih 0,2% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 53% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Istarskoj županiji 725 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3173 osoba s invaliditetom, oko 25% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Istarskoj županiji živi 629 branitelja s invaliditetom te 434 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 18).

Tablica 18. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Istarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8565
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3173
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	629
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	725
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	434
Ukupno	13526

Stanje na dan 24.12.2009.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

7.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Istarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Istarskoj županiji 27,0% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 19).

Tablica 19. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	3439	26,8	17
oštećenje lokomotornog sustava	3162	24,6	15
duševni poremećaji	2301	17,9	11
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1775	13,8	9
oštećenje vida	587	4,6	3
mentalna retardacija	604	4,7	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	464	3,6	2
oštećenje sluha	307	2,4	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	309	2,4	2
prirodene anomalije i kromosomopatije	275	2,1	1
autizam	42	0,3	0,2
višestruka oštećenja	3464	27,0	17

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Istarskoj županiji oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 266 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 22 branitelja Domovinskog rata dok ih 31 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 20. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 20. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	133
F20.5	Rezidualna shizofrenija	23
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	77
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	42
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	11
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	23
G80	Infantilna cerebralna paraliza	144
G82	Para i tetraplegija	146
H54.0	Sljepoća na oba oka	110
H91.93	Gluhoća*	53
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	50
Q90	Down sindrom	39
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	68

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

8. Karlovačka županija

8.1. Opći sociodemografski podaci

U Karlovačkoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 17 379 osoba s invaliditetom od čega su 9960 muški (57%) i 7419 žene (43%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,3% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8532 (49,1%), je starije od 65 godina (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4,2% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Karlovačka županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj i dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju invaliditeta u dječjoj dobi (tablica 2).

77,4% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 17,5% ima srednju stručnu spremu dok je 2,2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 2,9% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Karlovačkoj županiji je 241 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 70% udjelom muških i 30% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, medicinska sestra te automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (73%) žive u obitelji dok ih čak oko 25% živi samo. 1,5% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 25% osoba s invaliditetom. Oko 66% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko sustava socijalne skrbi. U Karlovačkoj županiji 454 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (63%). Mentalna retardacija, s 77% udjelom lake mentalne, je najčešći specifičan uzrok koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specifičanog provođenja. 7317 osoba s invaliditetom, oko 42% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu mirovinskog osiguranja. U Karlovačkoj županiji živi 2678 branitelja s invaliditetom te 791 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 21).

Tablica 21. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Karlovačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	7535
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7317
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	2678
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	791
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	454
Ukupno	18775

Stanje na dan 28.12.2009.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

8.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Karlovačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Karlovačkoj županiji 39,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 22).

Tablica 22. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6468	37,2	46
oštećenje drugih organa	6066	34,9	43
duševni poremećaji	4791	27,6	34
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2905	16,7	21
oštećenje vida	1211	7,0	9
oštećenje sluha	696	4,0	5
mentalna retardacija	651	3,8	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	597	3,4	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	306	1,8	2
prirodene anomalije i kromosopatije	244	1,4	2
autizam	15	0,1	0,1
višestruka oštećenja	6876	39,6	49

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Karlovačkoj županiji oko 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 221 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 45 branitelja Domovinskog rata dok ih 40 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 23. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 23. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	266
F20.5	Rezidualna shizofrenija	101
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	88
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	15
G10,G11	Huttingtonova korea i nasljedene ataksije	7
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	114
G82	Para i tetraplegija	187
H54.0	Sljepoća na oba oka	187
H91.93	Gluhoća	231
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	60
Q90	Down sindrom	50
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S68	Amputacija obje šake	3
S78	Amputacija obje natkoljenice	7
S88	Amputacija obje potkoljenice	11
S98	Amputacija oba stopala	3
G35	Multipla skleroza	50

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

9. Koprivničko-križevačka županija

9.1. Opći sociodemografski podaci

U Koprivničko-križevačkoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 12 242 osoba s invaliditetom od čega su 7144 muški (58%) i 5098 žene (42%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,8% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6297 (51,4%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 10,5% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Koprivničko-križevačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj i dobi starijoj od 65 godina dok je iznad prosjeka za prevalenciju invaliditeta u dječjoj dobi (tablica 2).

82,6% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 10,9% ima srednju stručnu spremu dok je 1,6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,8% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Koprivničko-križevačkoj županiji je 265 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 70% udjelom muških i 30% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, poljoprivredni radnik, automehaničar te trgovac. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. Oko 3% ih boravi u ustanovi dok ih oko 2% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 49% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Koprivničko-križevačkoj županiji 1099 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (62%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4050 osoba s invaliditetom, oko 33% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Koprivničko-križevačkoj županiji živi 967 branitelja s invaliditetom te 199 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 24).

Tablica 24. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Koprivničko-križevačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6763
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4050
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	967
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	199
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1099
Ukupno	13078

Stanje na dan 29.12.2009.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

9.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Koprivničko-križevačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Koprivničko-križevačkoj županiji 35,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 25).

Tablica 25. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3798	31,0	31
oštećenje drugih organa	3276	26,8	26
duševni poremećaji	2901	23,7	23
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2050	16,8	17
mentalna retardacija	783	6,4	6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	603	4,9	5
oštećenje vida	426	3,5	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	367	3,0	3
oštećenje sluha	303	2,5	2
prirođene anomalije i kromosomopatije	180	1,5	2
autizam	11	0,1	0,1
višestruka oštećenja	4391	35,9	35

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Koprivničko-križevačkoj županiji oko 1,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 187 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 11 branitelja Domovinskog rata dok ih 6 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 26. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 26. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	153
F20.5	Rezidualna shizofrenija	66
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	168
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	11
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	11
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	84
G82	Para i tetraplegija	144
H54.0	Sljepoća na oba oka	119
H91.93	Gluhoća	57
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	39
Q90	Down sindrom	37
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
G35	Multipla skleroza	42

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

10. Krapinsko-zagorska županija

10.1. Opći sociodemografski podaci

U Krapinsko-zagorskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 20 835 osoba s invaliditetom od čega su 11827 muški (57%) i 9008 žene (43%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 14,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11458 (55%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6,9% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je u Krapinsko-zagorskoj županiji najveća prevalencija invaliditeta u RH s time da je prevalencija iznad prosjeka za sve navedene dobne skupine (tablica 2).

Oko 81,2% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 13% ima srednju stručnu spremu dok je 0,6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5,2% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Krapinsko-zagorskoj županiji je 530 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 65% udjelom muških i 35% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, zidar, bravar, te konobar, tesar te automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) žive u obitelji dok ih čak oko 21% živi samo. Oko 4% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 21% osoba s invaliditetom. Oko 56% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60. Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Krapinsko-zagorskoj županiji 1058 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (68%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4731 osoba s invaliditetom, oko 23% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Krapinsko-zagorskoj županiji živi 461 branitelja s invaliditetom te 159 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 27).

Tablica 27. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Krapinsko zagorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	15251
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4731
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1058
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	461
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	159
Ukupno	21660

Stanje na dan 04.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

10.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Krapinsko-zagorskoj županiji 32,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 28).

Tablica 28. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	7302	35	51
oštećenje središnjeg živčanog sustava	5878	28,2	41
duševni poremećaji	4739	22,8	33
oštećenje drugih organa	4699	22,6	33
mentalna retardacija	982	4,7	7
oštećenje glasovno govorne komunikacije	639	3,1	5
oštećenje vida	472	2,3	3
oštećenje sluha	409	2,0	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	405	1,9	3
prirodene anomalije i kromosopatije	312	1,5	2
autizam	43	0,2	0,3
višestruka oštećenja	6745	32,4	47

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok su najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne regije. Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Krapinsko-zagorskoj županiji 2,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 547 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 5 branitelja Domovinskog rata dok ih 12 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 29. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 29. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	237
F20.5	Rezidualna shizofrenija	29
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	172
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	43
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	16
G12	Spinalna mišićna atrofija	14
G71	Mišićna distrofija	15
G80	Infantilna cerebralna paraliza	193
G82	Para i tetraplegija	163
H54.0	Sljepoća na oba oka	86
H91.93	Gluhoća	80
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	29
Q90	Down sindrom	37
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	16
S98	Amputacija oba stopala	3
G35	Multipla skleroza	75

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

11. Ličko-senjska županija

11.1. Opći sociodemografski podaci

U Ličko-senjska županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 6667 osoba s invaliditetom od čega su 4495 muški (67%) i 2172 žene (33%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 3294 (49%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4,5% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Ličko-senjska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za radno aktivnu dob, dok je ispod prosjeka prevalencije u dječjoj dobi i u dobi iznad 65 godina (tablica 2).

73,7% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 22,2% ima srednju stručnu spremu dok je 1,6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 2,5% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Ličko-senjskoj županiji je 134 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, automehaničar te vozač. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. Oko 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 37% osoba s invaliditetom. Oko 58% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovu u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Ličko-senjskoj županiji 206 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (58%). Više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te mentalna retardacija su najčešći specificirani uzroci koji određuje potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 1440 osoba s invaliditetom, oko 22% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Ličko-senjskoj županiji živi 952 branitelja s invaliditetom te 395 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 30).

Tablica 30. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Ličko-senjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4091
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	1440
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	952
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	395
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	206
Ukupno	7084

Stanje na dan 05.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

11.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Ličko-senjske županije županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Ličko-senjskoj županiji 20,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 31).

Tablica 31. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	1732	26,0	32
oštećenje drugih organa	1251	18,8	23
duševni poremećaji	1117	16,8	21
oštećenje središnjeg živčanog sustava	719	10,8	13
mentalna retardacija	278	4,2	5
oštećenje vida	267	4,0	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	170	2,6	3
oštećenje sluha	157	2,4	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	82	1,2	2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	81	1,2	2
autizam	4	0,06	0,07
višestruka oštećenja	1356	20,3	23,9

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) te posljedica ozljeda dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Ličko-senjskoj županiji oko 3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 145 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 15 branitelja Domovinskog rata dok ih 33 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 32. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 32. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	31
F20.5	Rezidualna shizofrenija	16
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	58
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	4
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	4
G71	Mišićna distrofija	4
G80	Infantilna cerebralna paraliza	55
G82	Para i tetraplegija	42
H54.0	Sljepoća na oba oka	73
H91.93	Gluhoća	27
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	8
Q90	Down sindrom	26
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	19

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

12. Međimurska županija

12.1. Opći sociodemografski podaci

U Međimurskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 11 293 osoba s invaliditetom od čega su 6083 muški (54%) i 5210 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2)*. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5533 (49%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 14,2% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Međimurska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za radno aktivnu i životnu dob iznad 65 godina dob, dok je prevalencije u dječjoj dobi iznad prosjeka te je najveća zabilježena u RH (tablica 2).

77,7% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 15,9% ima srednju stručnu spremu dok je 1,2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5,2% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Međimurskoj županiji je 245 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 68% udjelom muških i 32% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV te poljoprivredni radnik, domaćice, zidar, automehaničar te ekonomski tehničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih oko 16% živi samo. 3,6% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 21% osoba s invaliditetom. Oko 51% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Međimurskoj županiji 1181 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (59%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4182 osoba s invaliditetom, oko 37% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Međimurskoj županiji živi 347 branitelja s invaliditetom te 140 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 33).

Tablica 33. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Međimurske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6320
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4182
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1181
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	347
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	140
Ukupno	12170

Stanje na dan 12.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

12.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Međimurske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Međimurskoj županiji 36,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 34).

Tablica 34. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3462	30,7	29
oštećenje drugih organa	2858	25,3	24
duševni poremećaji	2418	21,4	20
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1976	17,5	17
mentalna retardacija	1029	9,1	9
oštećenje glasovno govorne komunikacije	913	8,1	8
oštećenje vida	721	6,4	6
oštećenje sluha	437	3,9	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	299	2,6	3
prirođene anomalije i kromosomopatije	276	2,4	2
autizam	16	0,1	0,1
višestruka oštećenja	4163	36,8	35

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Međimurskoj županiji oko 1,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 159 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 9 branitelja Domovinskog rata dok ih 5 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 35. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 35. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	137
F20.5	Rezidualna shizofrenija	46
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	95
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	16
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	9
G12	Spinalna mišićna atrofija	10
G71	Mišićna distrofija	19
G80	Infantilna cerebralna paraliza	161
G82	Para i tetraplegija	122
H54.0	Sljepoća na oba oka	132
H91.93	Gluhoća	126
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	35
Q90	Down sindrom	50
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	11
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	42

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

13. Osječko-baranjska županija

13.1. Opći sociodemografski podaci

U Osječko-baranjskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 34 932 osoba s invaliditetom od čega su 21870 muški (63%) i 13062 žene (37%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 20410 (58,4%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Osječko-baranjska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za sve ostale navedene dobne skupine (tablica 2).

77,4% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 17,3% ima srednju stručnu spremu dok je 1,9% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,4% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Osječko-baranjskoj županiji je 506 zaposlenih (zaposlenih, privremeno radno nesposobnih) osoba s invaliditetom s 67% udjelom muških i 33% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, automehaničar te strojobravar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (71%) žive u obitelji dok ih oko 27% živi samo. 1,4% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,5% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 59% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Osječko-baranjskoj županiji 1990 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (60%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 7223 osoba s invaliditetom, oko 21% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Osječko-baranjskoj županiji živi 5924 branitelja s invaliditetom te 964 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 36).

Tablica 36. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Osječko-baranjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	20866
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	7223
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	5924
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1990
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	964
Ukupno	36967

Stanje na dan 12.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

13.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Osječko-baranjske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Osječko-baranjskoj županiji 22,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 37).

Tablica 37. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	8904	25,5	27
duševni poremećaji	7331	21	22
oštećenje drugih organa	6494	18,6	20
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3957	11,3	12
mentalna retardacija	1496	4,3	5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1167	3,3	4
oštećenje vida	1106	3,2	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	829	2,4	3
oštećenje sluha	766	2,2	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	406	1,1	1
autizam	58	0,2	0,2
višestruka oštećenja	7949	22,8	24

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini reakcija na teški stres (F43). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Osječko-baranjskoj županiji oko 2,1%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 646 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 76 branitelja Domovinskog rata dok ih 61 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 38. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 38. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	816
F20.5	Rezidualna shizofrenija	22
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	276
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	58
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	12
G71	Mišićna distrofija	28
G80	Infantilna cerebralna paraliza	323
G82	Para i tetraplegija	404
H54.0	Sljepoća na oba oka	237
H91.93	Gluhoća	153
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	52
Q90	Down sindrom	104
S48	Amputacija obje nadlaktice	12
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	13
S88	Amputacija obje potkoljenice	15
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	96

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

14. Požeško-slavonska županija

14.1. Opći sociodemografski podaci

U Požeško-slavonskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 10 391 osoba s invaliditetom od čega su 6654 muški (64%) i 3737 žene (36%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,1% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5624 (54,1%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,4% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Požeško-slavonska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalenciju u radno aktivnoj te dobi iznad 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

80,1% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 15% ima srednju stručnu spremu dok je 1,1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,8% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Požeško-slavonskoj županiji je 232 zaposlene (zaposlene, privremeno radno nesposobne) osobe s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik te krojač. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. 1,4% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,3% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 21% osoba s invaliditetom. Oko 39% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Požeško-slavonskoj županiji 335 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (62%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 2699 osoba s invaliditetom, oko 26% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Požeško-slavonskoj županiji živi 1415 branitelja s invaliditetom te 267 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 39).

Tablica 39. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Požeško-slavonske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6414
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	2699
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1415
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	335
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	267
Ukupno	11130

Stanje na dan 13.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

14.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Požeško-slavonskoj županiji 31,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 40).

Tablica 40. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3167	30,5	37
oštećenje drugih organa	2609	25,1	30
duševni poremećaji	1914	18,4	22
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1616	15,6	19
mentalna retardacija	640	6,2	8
oštećenje glasovno govorne komunikacije	391	3,6	5
oštećenje sluha	381	3,7	4
oštećenje vida	374	3,5	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	330	3,2	4
prirodene anomalije i kromosomopatije	211	2,0	3
autizam	5	0,1	0,1
višestruka oštećenja	3240	31,2	38

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Požeško-slavonskoj županiji oko 2,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 199 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 12 branitelja Domovinskog rata dok ih 19 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 41. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 41. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	144
F20.5	Rezidualna shizofrenija	21
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	110
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	5
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	14
G12	Spinalna mišićna atrofija	8
G71	Mišićna distrofija	15
G80	Infantilna cerebralna paraliza	97
G82	Para i tetraplegija	103
H54.0	Sljepoća na oba oka	75
H91.93	Gluhoća	45
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	34
Q90	Down sindrom	32
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
G35	Multipla skleroza	38

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

15. Primorsko-goranska županija

15.1. Opći sociodemografski podaci

U Primorsko-goranskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 25 882 osoba s invaliditetom od čega su 14024 muški (54%) i 11858 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 12625 (48,8%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 3,5% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Primorsko-goranska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije svih navedenih dobnih skupina (tablica 2).

53,1% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 37,8% ima srednju stručnu spremu dok je 6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,1% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Primorsko-goranskoj županiji je 866 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 59% udjelom muških i 41% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su konobar, kuhar te ekonomski tehničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. Oko 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 12% osoba s invaliditetom. Oko 69% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Primorsko-goranskoj županiji 114 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (63%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificiran uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 7222 osoba s invaliditetom, oko 28% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Primorsko-goranskoj županiji živi 1494 branitelja s invaliditetom te 817 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 42).

Tablica 42. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Primorsko goranskoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	17826
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	7222
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1494
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	817
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	114
Ukupno	27473

Stanje na dan 13.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

15.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Primorsko-goranske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Primorsko-goranskoj županiji 24,5% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 43).

Tablica 43. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	6879	26,6	23
oštećenje lokomotornog sustava	6247	24,1	21
duševni poremećaji	4481	17,3	15
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3220	12,4	11
oštećenje vida	965	3,7	3
oštećenje sluha	866	3,3	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	670	2,6	2
mentalna retardacija	609	2,3	2
prirođene anomalije i kromosopatije	373	1,4	1
oštećenje glasovno govorne komunikacije	334	1,3	1
autizam	73	0,3	0,2
višestruka oštećenja	6343	24,5	21

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99) dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Primorsko-goranskoj županiji 2,9%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 633 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 42 branitelja Domovinskog rata dok ih 71 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 44. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 44. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	431
F20.5	Rezidualna shizofrenija	11
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	109
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	73
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	17
G12	Spinalna mišićna atrofija	21
G71	Mišićna distrofija	35
G80	Infantilna cerebralna paraliza	264
G82	Para i tetraplegija	436
H54.0	Sljepoća na oba oka	218
H91.93	Gluhoća	197
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	221
Q90	Down sindrom	53
S48	Amputacija obje nadlaktice	11
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	15
S98	Amputacija oba stopala	5
G35	Multipla skleroza	130

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

16. Sisačko-moslavačka županija

16.1. Opći sociodemografski podaci

U Sisačko-moslavačkoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 20 651 osoba s invaliditetom od čega su 13402 muški (65%) i 7249 žene (35%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,1% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11630 (56,3%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4,9% udjelju prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Sisačko-moslavačka županija nešto ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u dječjoj i dobi starijoj od 65 godina dok je prevalencija u radno aktivnoj dobi nešto iznad prosjeka u odnosu na prosjek prevalencije u RH za tu dobnu skupinu (tablica 2).

76,1% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 19,1% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1,5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,3% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Sisačko-moslavačkoj županiji je 542 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 74% udjeljom muških i 26% udjeljom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV i poljoprivredni radnik te vozač. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. Oko 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,4% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 27% osoba s invaliditetom. Oko 51% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Sisačko-moslavačkoj županiji 509 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (68%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4171 osoba s invaliditetom, oko 20% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Sisačko-moslavačkoj županiji živi 3453 branitelja s invaliditetom te 713 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 45).

Tablica 45. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Sisačko-moslavačkoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	12797
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4171
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3453
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	713
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	509
Ukupno	21643

Stanje na dan 13.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

16.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Sisačko-moslavačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Sisačko-moslavačkoj županiji 28,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 46).

Tablica 46. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6033	29,2	33
duševni poremećaji	5143	24,9	28
oštećenje drugih organa	4714	22,8	25
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3925	19,0	21
oštećenje vida	763	3,7	5
mentalna retardacija	783	3,8	4
oštećenje sluha	745	3,6	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	554	2,7	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	427	2,1	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	259	1,3	1
autizam	20	0,1	0,1
višestruka oštećenja	5813	28,2	31

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) te ograničene pokretljivosti zglobova (M24) dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini reakcija na teški stres (F43). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Sisačko-moslavačkoj županiji oko 2,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 511 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 28 branitelja Domovinskog rata dok ih 38 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 47. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 47. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	92
F20.5	Rezidualna shizofrenija	47
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	103
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	20
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	13
G12	Spinalna mišićna atrofija	8
G71	Mišićna distrofija	9
G80	Infantilna cerebralna paraliza	179
G82	Para i tetraplegija	185
H54.0	Sljepoća na oba oka	107
H91.93	Gluhoća	155
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	38
Q90	Down sindrom	38
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	5
S88	Amputacija obje potkoljenice	6
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	36

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

17. Splitsko-dalmatinska županija

17.1. Opći sociodemografski podaci

U Splitsko-dalmatinskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 62729 osoba s invaliditetom od čega su 37416 muški (59,6%) i 25313 žene (40,4%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 35392 (56,4%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,3% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Splitsko-dalmatinska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama (tablica 2).

61,8% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 30,3% ima srednju stručnu spremu dok je 4,4% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,5% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Splitsko-dalmatinskoj županiji je 1091 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 58% udjelom muških i 42% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su konobar, ekonomski tehničar, frizer te vozač. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. 1,5% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 0,1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 16% osoba s invaliditetom. Oko 64% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60. Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Splitsko-dalmatinskoj županiji 2418 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (66%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 17498 osoba s invaliditetom, oko 28% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Splitsko-dalmatinskoj županiji živi 7905 branitelja s invaliditetom te 1837 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 48).

Tablica 48. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Splitsko-dalmatinska županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	38083
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	17498
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	7905
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	2418
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	1837
Ukupno	67741

Stanje na dan 14.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

17.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Splitsko-dalmatinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Splitsko-dalmatinskoj županiji 23,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 49).

Tablica 49. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	16563	26,4	36
oštećenje lokomotornog sustava	15881	25,3	34
oštećenje drugih organa	14459	23,1	31
oštećenje središnjeg živčanog sustava	10643	17,0	23
oštećenje vida	2241	3,6	5
mentalna retardacija	1856	3,0	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	1370	2,2	3
oštećenje sluha	1328	2,1	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	1048	1,7	2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	797	1,3	2
autizam	133	0,2	0,3
višestruka oštećenja	14987	23,9	32

Najčešće dijagnoze duševnih poremećaja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju su iz skupine reakcije na teški stres (F43), dok najčešća oštećenja lokomotornog sustava, koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Splitsko-dalmatinskoj županiji oko 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 861 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 100 branitelja Domovinskog rata dok ih 175 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 50. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 50. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	421
F20.5	Rezidualna shizofrenija	478
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	440
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	133
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	18
G12	Spinalna mišićna atrofija	34
G71	Mišićna distrofija	34
G80	Infantilna cerebralna paraliza	462
G82	Para i tetraplegija	564
H54.0	Sljepoća na oba oka	401
H91.93	Gluhoća	272
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	159
Q90	Down sindrom	188
S48	Amputacija obje nadlaktice	13
S58	Amputacija obje podlaktice	3
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	28
S98	Amputacija oba stopala	8
G35	Multipla skleroza	177

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

18. Šibensko-kninska županija

18.1. Opći sociodemografski podaci

U Šibensko-kninskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 15 127 osoba s invaliditetom od čega su 9622 muški (63,6%) i 5505 žene (36,4%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7715 (51%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 3% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Šibensko-kninska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u radno aktivnoj te dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

61,9% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 29,9% ima srednju stručnu spremu dok je 2,2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Šibensko-kninskoj županiji je 355 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 64% udjelom muških i 36% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik i zidar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (71%) žive u obitelji dok ih oko 29% živi samo. Oko 1% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 0,1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 47% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Šibensko-kninskoj županiji 57 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (67%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći specificirani oblik njezinog provođenja. 5732 osoba s invaliditetom, oko 38% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Šibensko-kninskoj županiji živi 1999 branitelja s invaliditetom te 678 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 51).

Tablica 51. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Šibensko-kninske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7778
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5732
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1999
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	678
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	57
Ukupno	16244

Stanje na dan 14.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

18.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Šibensko-kninske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Šibensko-kninskoj županiji 28,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 52).

Tablica 52. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	4385	29,0	39
duševni poremećaji	3864	25,5	34
oštećenje drugih organa	3814	25,2	34
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2306	15,2	20
oštećenje vida	791	5,2	7
mentalna retardacija	609	4,0	5
oštećenje sluha	433	2,9	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	358	2,4	3
prirodene anomalije i kromosopatije	197	1,3	2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	196	1,3	2
autizam	30	0,2	0,3
višestruka oštećenja	4335	28,7	38

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) te ograničene pokretljivosti zglobova (M24), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Šibensko-kninskoj županiji 2,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 359 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelja Domovinskog rata dok ih 50 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 53. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 53. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	239
F20.5	Rezidualna shizofrenija	60
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	107
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	30
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	19
G80	Infantilna cerebralna paraliza	120
G82	Para i tetraplegija	133
H54.0	Sljepoća na oba oka	131
H91.93	Gluhoća	68
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	67
Q90	Down sindrom	42
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
G35	Multipla skleroza	33

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

19. Varaždinska županija

19.1. Opći sociodemografski podaci

U Varaždinskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 22 334 osoba s invaliditetom od čega su 11911 muški (53,3%) i 10423 žene (46,7%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,1% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11609 (52%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,2% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Varaždinska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi a za prevalencije u radno aktivnoj je u okviru RH prosjeka (tablica 2).

77,8% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 16,7% ima srednju stručnu spremu dok je 1,8% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,7% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Varaždinskoj županiji je 399 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 63% udjelom muških i 37% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV i poljoprivredni radnik te obučar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. 1,6% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 61% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Varaždinskoj županiji 712 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (59%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju najčešći su specificiranih uzroka koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6863 osoba s invaliditetom, oko 31% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Varaždinskoj županiji živi 1232 branitelja s invaliditetom te 238 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 54).

Tablica 54. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Varaždinske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	14771
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6863
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1232
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	712
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	238
Ukupno	23816

Stanje na dan 14.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

19.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Varaždinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Varaždinskoj županiji 34% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 55).

Tablica 55. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	8092	36,2	44
oštećenje drugih organa	5715	25,6	31
duševni poremećaji	4555	20,4	25
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3668	16,4	20
mentalna retardacija	1210	5,4	7
oštećenje sluha	858	3,8	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	782	3,5	4
oštećenje vida	652	2,9	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	452	2,0	2
prirodene anomalije i kromosopatije	311	1,4	2
autizam	23	0,1	0,1
višestruka oštećenja	7594	34,0	41

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Varaždinskoj županiji oko 1,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 265 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 24 branitelja Domovinskog rata dok ih 13 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 56. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 56. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	731
F20.5	Rezidualna shizofrenija	141
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	176
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	23
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	14
G71	Mišićna distrofija	35
G80	Infantilna cerebralna paraliza	244
G82	Para i tetraplegija	242
H54.0	Sljepoća na oba oka	104
H91.93	Gluhoća	187
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	41
Q90	Down sindrom	64
S48	Amputacija obje nadlaktice	6
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	8
S98	Amputacija oba stopala	3
G35	Multipla skleroza	45

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

20. Virovitičko-podravska županija

20.1. Opći sociodemografski podaci

U Virovitičko-podravskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 9902 osoba s invaliditetom od čega su 6330 muški (64%) i 3572 žene (36%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5744 (58%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,3% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Virovitičko-podravska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dječjoj dobi i u dobi iznad 65 godina dok je nešto iznad prevalencije prosjeka u radno aktivnoj dobi (tablica 2).

81,8% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 13,4% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,8% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Virovitičko-podravskoj županiji je 115 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 73% udjelom muških i 27% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, mlinar i vozač. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (74%) žive u obitelji dok ih oko 24% živi samo. Oko 1% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,4% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 25% osoba s invaliditetom. Oko 49% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovu u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Virovitičko-podravskoj županiji 279 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (59%). Mentalna retardacija, s 71% udjelom lake mentalne retardacije, najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4007 osoba s invaliditetom, oko 41% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Virovitičko-podravskoj županiji živi 1422 branitelja s invaliditetom te 239 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 57).

Tablica 57. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Virovitičko-podravske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4757
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4007
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1422
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	239
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	279
Ukupno	10704

Stanje na dan 15.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

20.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Virovitičko-podravске županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Virovitičko-podravskoj županiji 34,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 58).

Tablica 58. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3422	34,6	37
duševni poremećaji	2993	30,2	32
oštećenje drugih organa	2714	27,4	29
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1567	15,8	17
mentalna retardacija	683	6,9	7
oštećenje sluha	455	4,6	5
oštećenje vida	435	4,4	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	349	3,5	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	197	2,0	2
prirođene anomalije i kromosomopatije	172	1,7	2
autizam	11	0,1	0,1
višestruka oštećenja	3427	34,6	37

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini organskih poremećaja ličnosti te demencija (F00-F07+G30). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Virovitičko-podravskoj županiji oko 2,1%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 169 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 14 branitelja Domovinskog rata dok ih 25 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 59. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 59. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	185
F20.5	Rezidualna shizofrenija	31
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	80
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	11
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	5
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	102
G82	Para i tetraplegija	90
H54.0	Sljepoća na oba oka	100
H91.93	Gluhoća	86
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	45
Q90	Down sindrom	21
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	22

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti

21. Vukovarsko-srijemska ųupanija

21.1. Opći sociodemografski podaci

U Vukovarsko-srijemskoj ųupaniji, stanje na dan 14.12.2009., ųivi 19216 osoba s invaliditetom od čega su 12542 muški (65%) i 6674 ųene (35%) (tablica 1) te na taj naćin osobe s invaliditetom ćine 9,4% ukupnog stanovništva ųupanije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11258 (58,6%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uoćiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,1% udijelu prisutan je i u djećjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliko je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ųupanije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Vukovarsko-srijemska ųupanija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2).

74,8% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu ųkolu ili ima samo osnovnoškolno obrazovanje. 20,3% ima srednju stručnu spremu dok je 1,8% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,1% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Vukovarsko-srijemskoj ųupaniji je 480 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 61% udjelom muških i 39% udjelom ųenskih osoba. Najćešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, ekonomist, poljoprivredni radnik te obučar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (71%) ųive u obitelji dok ih oko 27% ųivi samo. Oko 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,3% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja ųivi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 39% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Vukovarsko-srijemskoj ųupaniji 948 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj djećaka (60%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije najćešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika ųkolovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najćešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5052 osoba s invaliditetom, oko 26% od ukupnog broja, vještaćeno je u sustavu socijalne skrbi. U Vukovarsko-srijemskoj ųupaniji ųivi 4346 branitelja s invaliditetom te 731 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 60).

Tablica 60. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s podrućja Vukovarsko-srijemske ųupanije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	9516
Nalaz i mišljenje tijela vještaćenja socijalne skrbi	5052
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	4346
Rješenje o primjerenom obliku ųkolovanja	948
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	731
Ukupno	20593

Stanje na dan 18.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

21.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Vukovarsko-srijemske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Vukovarsko-srijemskoj županiji 25,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 61).

Tablica 61. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5940	30,9	29
duševni poremećaji	5267	27,4	26
oštećenje drugih organa	3325	17,3	16
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2163	11,3	11
mentalna retardacija	934	4,9	5
oštećenje vida	574	3,0	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	683	3,6	3
oštećenje sluha	489	2,5	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	434	2,3	2
prirođene anomalije i kromosomopatije	317	1,6	2
autizam	31	0,2	0,2
višestruka oštećenja	4848	25,2	24

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja pripadaju skupini postraumatskih stresnih poremećaja (F43). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Vukovarsko-srijemskoj županiji oko 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 371 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 52 branitelja Domovinskog rata dok ih 37 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 62. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 62. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	147
F20.5	Rezidualna shizofrenija	18
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	113
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	31
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	6
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	18
G80	Infantilna cerebralna paraliza	175
G82	Para i tetraplegija	149
H54.0	Sljepoća na oba oka	126
H91.93	Gluhoća	130
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	31
Q90	Down sindrom	62
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	11
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	40

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

22. Zadarska županija

22.1. Opći sociodemografski podaci

U Zadarskoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 16128 osoba s invaliditetom od čega su 10809 muški (67%) i 5319 žene (33%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8719 (54%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,8% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zadarska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2.).

62,9% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 30,2% ima srednju stručnu spremu dok je 3,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,2% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Zadarskoj županiji je 319 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 61% udjelom muških i 39% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, zidar te automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. Oko 1% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 51% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Zadarskoj županiji 594 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (68%). Mentalna retardacija, s 58% udjelom lake mentalne retardacije, najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3482 osoba s invaliditetom, oko 22% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zadarskoj županiji živi 2791 branitelja s invaliditetom te 777 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 63).

Tablica 63. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zadarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	9545
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3482
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2791
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	777
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	594
Ukupno	17189

Stanje na dan 18.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

22.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zadarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Zadarskoj županiji 26,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 64.).

Tablica 64. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	4316	26,8	27
duševni poremećaji	3916	24,3	24
oštećenje drugih organa	3618	22,4	22
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1914	11,9	12
oštećenje vida	733	4,5	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	703	4,4	4
mentalna retardacija	441	2,7	3
oštećenje sluha	247	1,5	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	202	1,3	1
oštećenje glasovno govorne komunikacije	166	1,0	1
autizam	34	0,2	0,2
višestruka oštećenja	4287	26,6	27

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) i ograničene pokretljivosti zglobova (M24), dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini reakcija na teški stres (F43). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zadarskoj županiji oko 2,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 344 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 43 branitelja Domovinskog rata dok ih 58 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 65. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 65. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	240
F20.5	Rezidualna shizofrenija	36
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	55
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	34
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	9
G12	Spinalna mišićna atrofija	16
G71	Mišićna distrofija	14
G80	Infantilna cerebralna paraliza	88
G82	Para i tetraplegija	147
H54.0	Sljepoća na oba oka	174
H91.93	Gluhoća	66
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	45
Q90	Down sindrom	39
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	8
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	51

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

23. Zagrebačka županija

23.1. Opći sociodemografski podaci

U Zagrebačkoj županiji, stanje na dan 14.12.2009., živi 30980 osoba s invaliditetom od čega su 18805 muški (60,7%) i 12175 žene (39,3%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 18266 (59%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8,2% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zagrebačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, prevalenciju u radno aktivnoj dobi te starijih od 65 godina dok je prevalencija u dječjoj dobi nešto iznad prosjeka u RH za tu dobnu skupinu (tablica 2).

78,2% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 15,1% ima srednju stručnu spremu dok je 1,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Zagrebačkoj županiji je 941 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 65% udjelom muških i 35% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac te automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81%) žive u obitelji dok ih oko 14% živi samo. 3,3% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 21% osoba s invaliditetom. Oko 52% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Zagrebačkoj županiji 1335 djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj dječaka (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5522 osoba s invaliditetom, oko 18% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zagrebačkoj županiji živi 2366 branitelja s invaliditetom te 445 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 66).

Tablica 66. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zagrebačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	22193
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5522
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2366
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1760
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	445
Ukupno	32286

Stanje na dan 18.01.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

23.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zagrebačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Zagrebačkoj županiji 24,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 67.).

Tablica 67. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	9486	30,6	31
oštećenje središnjeg živčanog sustava	7157	23,1	23
oštećenje drugih organa	6179	20,0	20
duševni poremećaji	5964	19,3	19
mentalna retardacija	1223	4,0	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1001	3,2	3
oštećenje vida	805	2,6	3
oštećenje sluha	566	1,8	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	537	1,7	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	508	1,6	2
autizam	42	0,1	0,1
višestruka oštećenja	7683	24,8	25

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju nastaju kao posljedica gubitka funkcije jednog segmenta cervikalne i lumbalne regije nakon oštećenja trupa kralješka (S12 i S32). Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zagrebačkoj županiji oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 717 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 35 branitelja Domovinskog rata dok ih 23 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 68. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 68. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	183
F20.5	Rezidualna shizofrenija	52
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	229
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	42
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	18
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	28
G80	Infantilna cerebralna paraliza	289
G82	Para i tetraplegija	218
H54.0	Sljepoća na oba oka	157
H91.93	Gluhoća	198
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	26
Q90	Down sindrom	84
S48	Amputacija obje nadlaktice	9
S78	Amputacija obje natkoljenice	9
S88	Amputacija obje potkoljenice	13
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	106

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti

24. Ostale napomene

*** S obzirom da praćenje trenutnog radnog statusa osoba s invaliditetom nije predviđeno Zakonom o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01) te da se navedeni parametar prati tek unazad dvije godine podatak o broju zaposlenih osoba s invaliditetom potrebno je triangulirati sa istovrsnim parametrima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

**** Nakon donošenja Zakona o zaštiti osobnih podataka (NN103/03) u Registar osoba s invaliditetom pristiže sve veći broj nalaza bez jedinstvenog matičnog broja (JMBG). Zbog te činjenice moguća greška u jednoznačnom povezivanju osobe te označavanju umrlih osoba, koji proizlazi iz nepostojanja navedenog identifikatora, iznosi do 1,8%.